

ŽUPANIJSKA RAZINA NATJECANJA IZ GEOGRAFIJE 2024./2025.

Razred ili kategorija natjecanja: 3. razred

Zaporka

--	--	--	--	--

Broj postignutih bodova _____ / 50

Potpis članova Županijskoga povjerenstva:

1. _____
2. _____
3. _____

Mjesto i nadnevak: _____

P
e
č
a
t
š
k
o
l
e

Zadatke je potrebno rješavati prema uputi ispred svake skupine zadataka.

Za rješavanje zadataka predviđeno je 75 minuta.

Odgovori se upisuju kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Ako se upotrebljava obična olovka ili kemijska crvene ili koje druge boje tinte (osim plave), učenik će se diskvalificirati. Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu hrvatskoga standardnog jezika, posebice treba poštovati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena.

Odgovori učenika trebaju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino je u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena upotreba čitljivo napisanoga velikog tiskanog slova.

Tijekom pisanja ispita ne smije se koristiti ničim osim navedenim priborom za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod sebe, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilnu provedbu natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom, kalkulatorom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita. Učenicima se dopušta pisanje po marginama i po praznim stranicama ispitnoga materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Tijekom pisanja ispita natjecatelj se može koristiti papirom formata A4 koji mu dodjeljuje Županijsko povjerenstvo i ovjerenim pečatom škole. Nakon završetka pisanja taj se papir predaje Županijskomu povjerenstvu i čuva s drugom dokumentacijom natjecatelja.

Potpuno pravilno riješeni zadatci prema uputi za rješavanje vrednuju se jednim, dvama ili trima bodovima. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice. Dopušteno je jedno ispravljanje svakoga odgovora tako da se pogrešan odgovor stavi u zagradu i precrtati jednom crtom, a iznad, ispod ili desno od precrtanoga odgovora upiše točan odgovor i uz točan odgovor skraćeni potpis (paraf) ili inicijali imena i prezimena. Netočno se riješeni zadatci, odgovori napisani u zagradama, odgovori koji nisu ispravljeni prema uputi za rješavanje te bilo koje kombinacije točnoga i netočnoga odgovora ne vrednuju.

Nakon isteka vremena za rješavanje zadataka ispit preuzima Županijsko povjerenstvo.

**PRVA ČETIRI ZADATKA RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENOGA TEKSTA I
TABLICA.**

Suvremeni civilizacijski koncept tzv. srebrnoga (*silver*) gospodarstva jedan je od vodećih nadolazećih gospodarskih trendova. Ovaj pojam podrazumijeva gospodarske djelatnosti usmjerene na potrebe i navike specifične dobne skupine stanovništva te javnu i osobnu potrošnju povezanu s jednim od najsnažnijih demografskih procesa razvijenih država. Gospodarske djelatnosti iznimno važne za ovaj oblik gospodarstva jesu zdravstvene usluge i turizam, telemedicina, cjeloživotno obrazovanje, suvremena tehnološka rješenja društvene uključenosti i sl.

Država	Udio dobnih skupina u ukupnome broju stan. (%)		
	0-14 god.	15-64 god.	≥ 65 god.
1	46,9	50,7	2,4
2	17,3	60,7	22,0
3	13,8	62,6	23,6
4	12,1	58,4	29,5
5	42,1	55,1	2,8

Država	Ukupan br. stan.
Afrička država iz priložene tablice s manjim udjelom zreloga stanovništva	37 200 000
Afrička država iz priložene tablice s većim udjelom zreloga stanovništva	20 800 000

3 1. Demografski proces ključan za razvoj srebrnoga ili *silver* gospodarstva nazivamo _____, a najveći relativni broj potencijalnih korisnika ovoga oblika gospodarstva imaju države iz gornje priložene tablice označene brojevima _____ i _____.

1 2. Od pet država u tablici dvije su afričke. Afrička država iz gornje tablice s najvećim apsolutnim brojem zreloga stanovništva označena je brojem _____.

PROSTOR ZA RAČUNANJE

3 3. Povežite opise s državama iz gornje tablice upisom pripadajućega broja iz tablice na svaku crtu iza opisa. Dva se broja iz tablice ne mogu povezati.

najmnogoljudnija država Zapadne Europe _____

država Južne Europe s najrazvedenijom obalom _____

najveća otočna država u Istočnoj Aziji _____

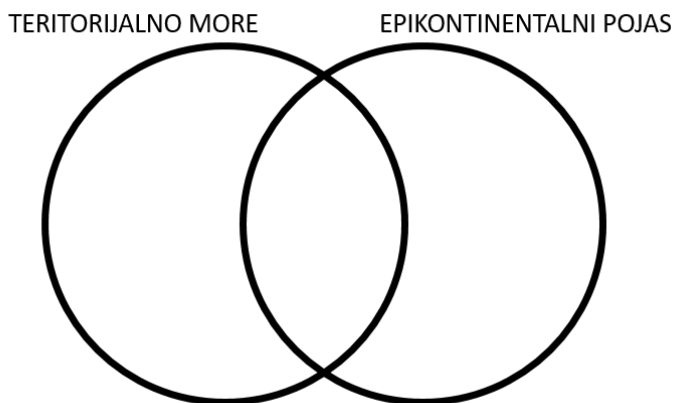
1 4. Koja od navedenih turističkih destinacija i atrakcija u Hrvatskoj ima najbolje preduvjete za uključivanje u gospodarski trend opisan u tekstu? Zaokružite slovo ispred točnoga odgovora.

a) Bizovačke toplice   b) Bijele i Samarske stijene   c) plaža Zrće   d) zabavni park Istralandia

U SLJEDEĆEMU ZADATKU RAZVRSTAJTE POJMOVE UPISOM SLOVA U ODGOVARAJUĆE DIJELOVE KRUGOVA. U SVAKI DIO POVEZANIH KRUGOVA MORAJU BITI UPISANA PO DVA SLOVA.

3 5. Navedene pojmove vezane uz pravnu zaštitu mora i podmorja razvrstajte prema tome odnose li se na teritorijalno more ili epikontinentalni pojas.

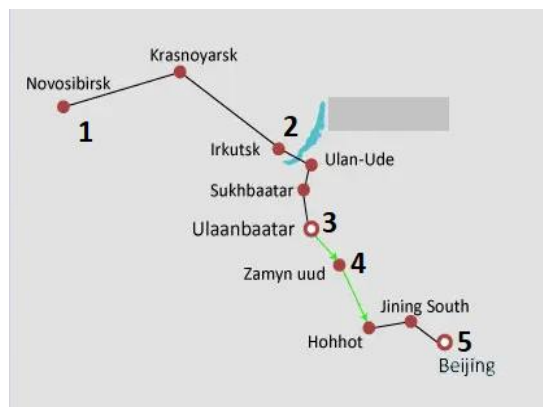
- a) crpljenje nafte i plina
- b) druga država ima pravo polagati cjevovode
- c) najviše 350 morskih milja
- d) pravo istraživanja i iskorištavanja
- e) pravo vojne obrane
- f) suverenitet nad zračnim i vodnim stupcem

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENE SKICE ŽELJEZNIČKE RUTE.

2 6. Putnički će vlak koji prometuje dionicom prikazane rute između točaka označenih brojevima 3 i 4 proći kroz subekumenski prostor koji nazivamo _____.

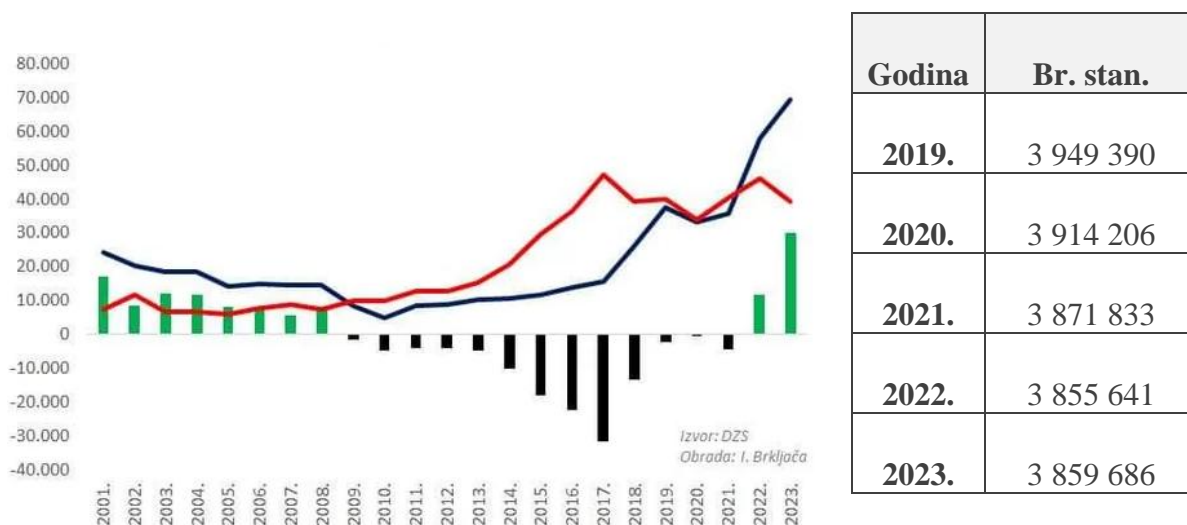
Podtip klime, prema Köppenovoj klasifikaciji, koji prevladava na navedenoj dionici nazivamo _____

klima.

1 7. Na prostoru uz dionicu između točaka 3 i 4 najučestaliji je oblik poljoprivrede koji nazivamo _____.

SLJEDEĆIH PET ZADATAKA RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENOGA DIJAGRAMA I TABLICE UKUPNOGA BROJA STANOVNIKA OD 2019. DO 2023. GODINE. OBA SE PRILOGA ODOSE NA REPUBLIKU HRVATSKU.

- 3** 8. Dopunite tumač dijagrama upisom odgovarajućih pojmova (demografskih pokazatelja) na crte. Na svaku crtu upišite samo jednu riječ.
- Plava crta – _____
- Crvena crta – _____
- Stupci – _____
- 2** 9. Metodološki je najpouzdaniji podatak iz tablice o ukupnom broju stanovnika Republike Hrvatske onaj koji se odnosi na _____ godinu. Prikupljen je metodološkim postupkom koji nazivamo _____.
- 1** 10. Ako se trend na dijagramu iz razdoblja od 2022. do 2023. nastavi do 2031. godine, razdoblje 2021. – 2031. bit će prvo desetogodišnje razdoblje pozitivnoga kretanja ukupnoga broja stanovnika Republike Hrvatske nakon desetogodišnjega razdoblja od _____ do _____ godine.
- 2** 11. Utjecaj javnozdravstvenoga stanja na demografske procese na prikazanome je dijagramu najvidljiviji _____ godine, a utjecaj potreba za radnom snagom najvidljiviji je _____ godine.

1	

 12. U parovima pojmova koji su podebljani i odvojeni kosim crtama u cijelosti zaokružite točne pojmove.

Najveći su utjecaj na demografski pokazatelj prikazan plavom crtom na priloženome dijagramu 2001. imali državljani **Slovenije / Bosne i Hercegovine**, dok 2023. na isti pokazatelj znatno utječu i državljani država **Južne Azije i Istočne Europe / Istočne Azije i Sjeverne Europe**.

SLJEDEĆIH PET ZADATAKA RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE.

1	

 13. Na priloženoj karti u cijelosti zaokružite strelicu koja označava ispravan smjer kretanja Tihooceanske litosferne ploče.

1	

 14. Na priloženoj karti u cijelosti zaokružite otok koji se trenutno nalazi iznad vruće točke.

1	

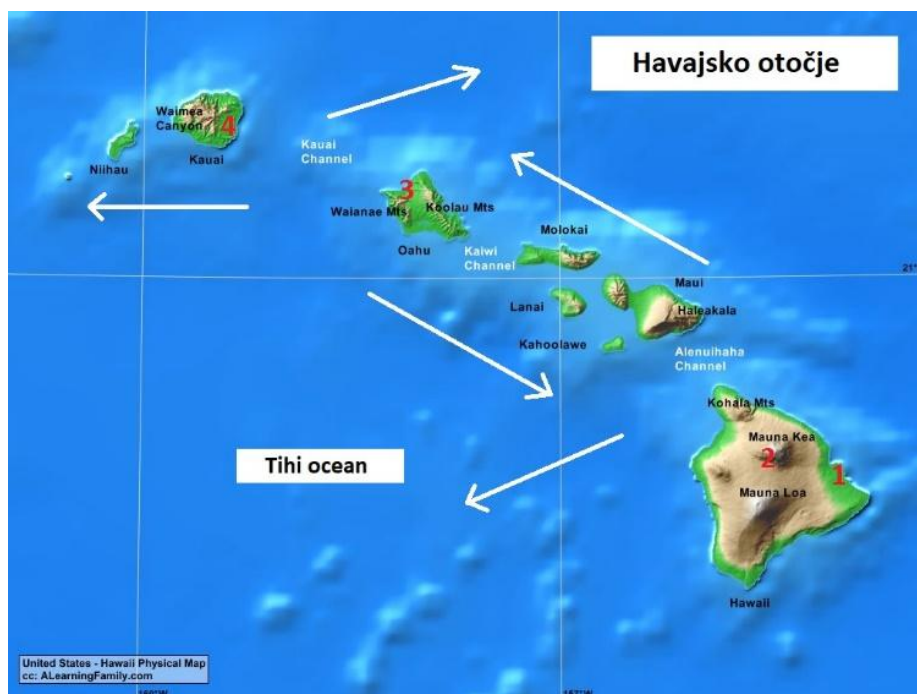
 15. Kojim je brojem na priloženoj karti označen subekumenski prostor? _____

1	

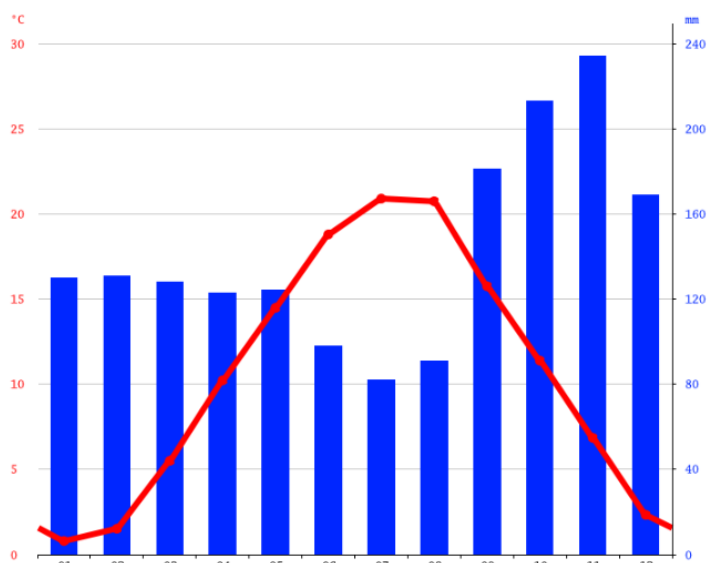
 16. Koja je gospodarska aktivnost najveća prijetnja budućoj valorizaciji prostora prikazanoga na priloženoj karti s aspekta održivosti i očuvanja okoliša?

1	

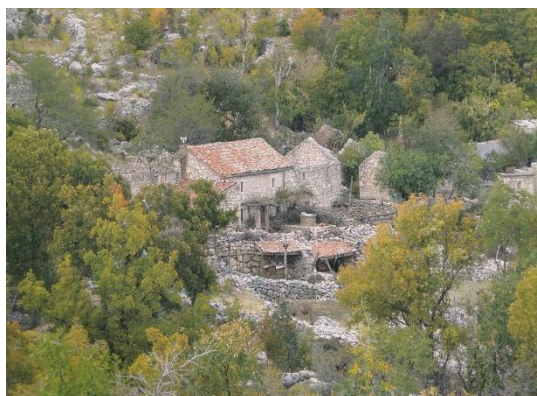
 17. Koje je ime litosferne ploče s kojom ploča iz trinaestoga zadatka u velikome dijelu ima konzervativnu granicu?

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENOGA TEKSTA, KLIMATSKOGA DIJAGRAMA I FOTOGRAFIJE.

Glad nije bila nepoznata ovdašnjim gorštacima. Posebno okrutan mjesec bio je ožujak, najgladniji mjesec u Podgorju, jer su lanjske zalihe hrane bile već potrošene, a nove još nisu nicale u polju. Autorica bilježi anegdotu o ženama iz jednog podgorskog sela koje su odnijele pršut u crkvu u naselje poznatih uskoka i molile Gospu da izbriše ožujak iz kalendara.

1 18. Na koji se prostor Republike Hrvatske odnosi priloženi tekst i fotografija?

- a) naselje na primorskoj padini Velebita
- b) naselje na obali Kvarnerskoga zaljeva
- c) naselje u Gorskom kotaru
- d) naselje u polju u kršu u Lici

1 19. Koji je od navedenih prostornih procesa utjecao na subekumensku prirodu prikazanoga naselja?

- a) balkanizacija   b) decentralizacija   c) deforestacija   d) litoralizacija

2 20. Koji su prirodni čimbenici prevladavajuće djelovali na probleme lokalnoga stanovništva opisane u tekstu? Zaokružite slova ispred dvaju točnih odgovora.

- a) bolest vinove loze   b) močvarno i zamočvareno tlo
- c) nedostatak površinskih tokova i vode   d) nedostatak obradivoga tla   e) visoka vlažnost zraka

2 21. U prikazanome subekumenskom prostoru prevladava podtip klime (Köppenova klasifikacija) čija je troslovna oznaka _____. Tradicionalni oblik stočarstva za ovaj prostor, kojim se lokalno stanovništvo prilagođavalo prirodnim uvjetima, nazivamo _____ stočarstvo.

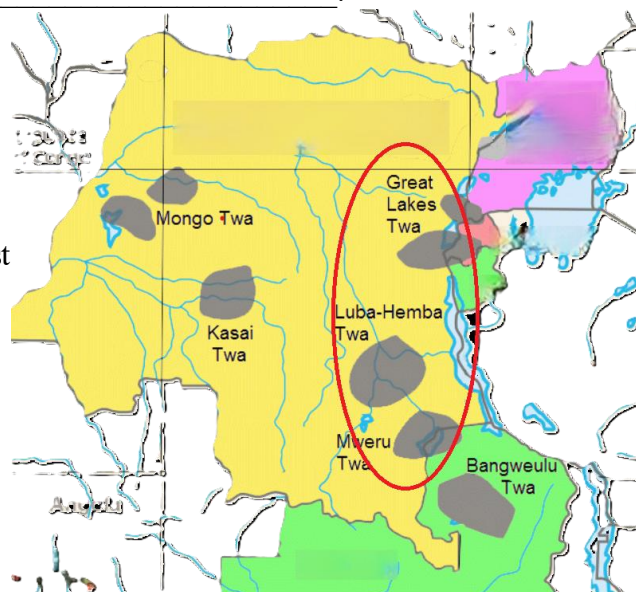
SLJEDEĆA TRI ZADATAKA RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENE KARTE
TERITORIJALNE RASPROSTRANJENOSTI ETNIČKE GRUPE TWA.

2 22. Etnička grupa Mongo Twa naseljava prostor države čije je ime _____. Etničke grupe naroda Twa pripadaju skupini plemena patuljastog rasta čije je ime _____.

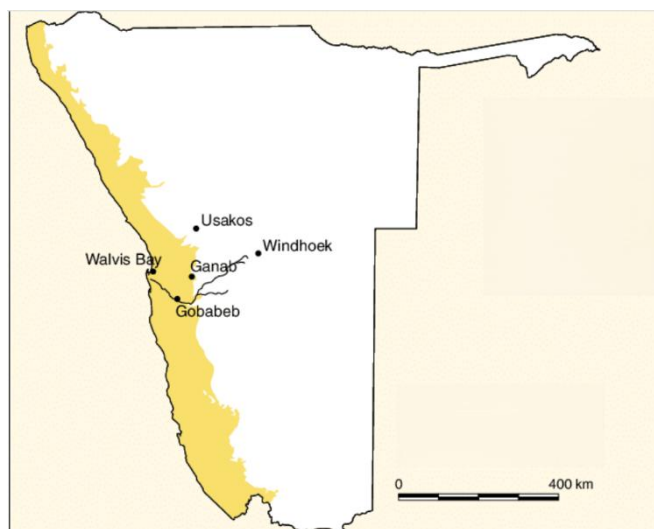
1 23. Na zaokruženome području na priloženoj karti nalaze se najveće svjetske zalihe rude čiji je naziv _____.

1 24. Koji čimbenik najizraženije djeluje na porast emisije stakleničkih plinova na području prikazanome na priloženoj geografskoj karti? Zaokružite slovo ispred točnoga odgovora.

- a) izgaranje nafte   b) deforestacija
 c) ekstenzivno stočarstvo   d) industrijska postrojenja

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE.

2 25. Na priloženoj je karti žutom bojom označena pustinja čije je ime _____. Nastala je uz hladnu morsku struju čije je ime _____ struja.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENIH GEOGRAFSKIH KARATA. ZAOKRUŽITE SLOVA ISPRED DVAJU TOČNIH ODGOVORA.

2010 - 2030

2040 - 2060

2070 - 2090

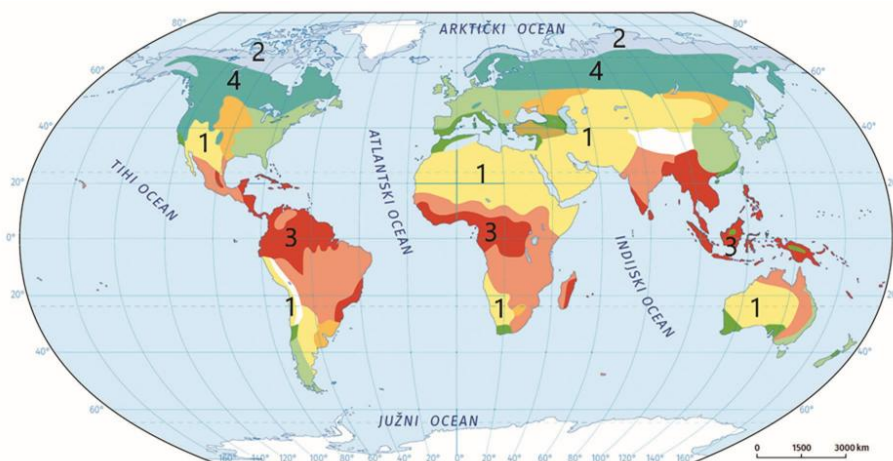

2	
---	--

26. Što će od navedenoga biti posljedica procesa prikazanoga na priloženome kartografskom prilogu?

- a) porast kruzing turizma
- b) smanjenje troškova transporta između Azije i Europe
- c) smanjenje koncentracije metana u atmosferi
- d) smanjenje opasnosti od širenja antraksa
- e) smanjenje opasnosti od izlivanja nafte

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE.

2	
---	--

27. Koje su tvrdnje točne za klimatsko-vegetacijsku zajednicu označenu brojem 2? Zaokružite slova ispred dvaju točnih odgovora.

- a) Globalno zatopljenje utjecat će na pomicanje ove vegetacijske zone na jug.
- b) Ova vegetacijska zona odlikuje se kratkim vegetacijskim razdobljem.
- c) Ova klimatsko-vegetacijska zona odlikuje se visokom apsolutnom vlažnošću zraka.
- d) Godišnji prosjek padalina u ovoj klimatskoj zoni rijetko prelazi 300 mm.
- e) Klimatski uvjeti u ovoj zoni onemogućavaju razvoj djelatnosti sekundarnog sektora.

3 28. Povežite prostor s priložene karte s pripadajućim obilježjem upisivanjem slova iz desnoga stupca na svaku crtu u lijevome stupcu. Dva se obilježja ne mogu povezati.

___ prostor označen brojem 1	A) godišnji prosjek padalina između 650 i 900 mm
___ prostor označen brojem 3	B) razvoj naselja Kugluktuk na ležištu sirovina
___ prostor označen brojem 4	C) najveći otvoreni rudnik bakra na svijetu
	D) klimatski uvjeti pogoduju uzgoju manioke
	E) godišnji prosjek padalina od 750 do 1500 mm

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE.

2 29. Veliki zeleni zid nastoji spriječiti daljnje širenje procesa koji nazivamo _____. Planirana trasa zida prikazana na priloženoj karti prolazi kroz područje iznimno zahvaćeno tim procesom. Ime je tog područja _____.

POSljednji ZADATAK RIJEŠITE S POMOĆU PRILOŽENIH SATELITSKIH SNIMKI.

1 30. Što je najizraženiji razlog

procesa prikazanoga na satelitskim snimkama?

- a) intenzivna poljoprivreda
- b) deforestacija
- c) rudarstvo
- d) gradnja brane

